

„Škrabodílny“ aneb Soutěžní Škrabákovy dílny tvůrčího psaní

Zuzana Hloušková, Tomáš Koloc, Lukáš Vaníček

Škrabodílny navazují na deset úspěšných ročníků literární soutěže O Cenu hradeckého Škrabáka, z nichž sedm uspořádal Spolek přátel krásného slova. Tak jako se vše vyvíjí a roste, tak se také měnila naše literární soutěž. Už jsme nebyli spokojeni s tím, že pouze shromažďujeme literární počiny mladých lidí a rozdáváme ceny. Přemýšleli jsme tedy nad inovací soutěže a výsledkem společné práce jsou Škrabodílny, které v sobě spojují jednak prvek soutěživosti a výběru, jednak prvek podpory a rozvoje kvality literární práce mladých talentů. Škrabodílen se mohl zúčastnit každý začínající autor ve věku od 15 do 25 let z Hradce Králové a přilehlých regionů. Příspěvky jsme přijímali ve čtyřech žánrových kategoriích: fantastické příběhy, příhody z každodenního života, poezie a publicistika, přičemž povinným prvkem pro všechny žánrové kategorie byl motiv cesty. V rámci prvního kola jsme vybrali nejlepší příspěvky a jejich autory následně pozvali do žánrových dílen tvůrčího psaní. Do prvního ročníku Škrabodílen bylo nakonec přijato 28 autorů. Po zralé úvaze jsme nakonec otevřeli jen tři žánrové sekce, přičemž publicistika byla spojena s příběhy z každodenního života. Jednotlivé dílny pak žily paralelně samostatným životem během uskutečněných čtyř setkání (20. 3. 2011, 16. 4. 2011, 15. 5. 2011 a 12. 6. 2011), kdy se naše lektorské týmy snažily vstřípit účastníkům hlavní zásady spisovatelského řemesla.

Dílna A pod vedením lektora Lukáše Vaníčka se zabývala žánrem literatury jednoslovně označeným jako fantastika. Na první dílně se sešel opravdu velmi hojný počet textů, tvořících divokou směsici upířích příběhů, klasické fantasy, podivuhodného mixu mytologie a hororu i lehce zamaskované slohové práce o padající tužce. Garant žánru Lukáš nejprve rozebral jednotlivé texty, zbylí dva lektori – Míša a Vojta - sloužili spíše jako mantinely a pomáhali jeho příliš roztěkané mysli držet alespoň přibližně stanovený směr dílny. První úkol, který frekventanti dostali, bylo napsat mikropovídku na maximálně dvě strany. Zároveň tím byla započata „čistka“. Do druhého setkání s vlastní povídkou nastupovali už jen čtyři autoři. Formou workshopu se jednotlivé příspěvky rozebraly a autoři sami tak měli možnost hodnotit díla ostatních. Třetí setkání proběhlo v menším organizačním zmatku (pozvaný host – šéfredaktor Pevnosti - kvůli nemoci nedorazil, takže bylo třeba hledat náhradní řešení) a v oslabení - dorazili jen tři účastníci. Na jejich textech ale už bylo vidět, jak v kvalitě psaní postupují dopředu. Mysteriózní hříčka s řeckou mytologií *Jak přelstít Kerbera* Markéty Račkové byla již prakticky bezchybná. Klasická akční detektivka v hávu fantasy *Ve jménu pravdy* Kristýny Klazarové se zbavila řady začátečnických chyb a četla se už velice příjemně. *Roletmánie* Andrey Vytlačilové měla nakročeno k vytvoření dokonale originálního světa. Rozhodujícím se však stalo čtvrté, závěrečné setkání. Dopadlo to skvěle. U těch, kteří vytrvali, bylo znát, že o psaní mají zájem a chtějí se v něm zdokonalovat. Všichni „přeživší“ autoři ušli od prvního setkání dílny A pořádný kus cesty a za výsledky jejich práce se lektorský tým rozhodně nemusí stydět.

I první setkání v dílně B bylo spíše oťukávací. Na lektorský tým pod vedením Zuzky Hlouškové koukalo šest párů zvědavých očí. V rozpačitých dívčích tvářích bylo znát jisté napětí i strach z toho, co ti důležití spolkaři, sedící u velkého stolu naproti nim, jejich dílkům řeknou. Krátké úvodní představení možných žánrů (autobiografie, cestopis, črta, deník apod.) však ledy neprolomilo. Drobný nácvik tzv. betatestingu ukázal, jak náročnou činností je upřímná sebereflexe. Došla řeč i na užitečnost premisy, která byla později demonstrována formou cvičení. Účastnice sice odcházely s pocitem ulehčení, ale také s řadou domácích úkolů, z nichž speciálně jeden – založení autorského deníku – byl přijat s lehkým náznakem pohrdání. Jen skutečný autor však ocení, jak užitečná pomůcka to může být. Druhé setkání prověřilo, jak to některé přihlášené účastnice vlastně se svým psaním myslí. Především ty, na jejichž dílka během úvodního setkání nedošlo, se již znovu neobjevily. Pozornost byla tentokrát věnována postavám a prvkům vhodným k jejich ozvláštňení. Výklad doplnila řada pěkných cvičení, na kterých si mohly účastnice vyzkoušet některé hrátky s dějovou linií a momentem překvapení. Účastnice byly po celodenní práci propuštěny opět s úkoly zapracovat vyzkoušené finesy do svých textů. Na třetí setkání si lektori Honza a Pavel připravili samostatná cvičení, věnovaná pojetí vypravěčské perspektivy, výstavbě postav, jazyku a dialogům. Teprve čtvrté setkání však ukázalo, kdo je opravdu motivovaný dosáhnout pomyslného cíle – publikování svého díla – a je ochoten přijmout tvrdou realitu českého knižního a časopiseckého trhu. Přesto bylo velkým potěšením lektorského týmu poslechnout si nové verze původně do dílny zaslanych děl a držet palce Aničce Kuřinové s jejím alegorickým příběhem *Vlakem do ráje*, její kamarádce Anežce Matěnové, která vykouzlila věrohodné deníkové zápisy fiktivního vědce Marka Chladného se silným filozofickým podtextem, humoristce Petře Teclové, nad jejímž seriálem *Městská proraďná doprava* se jen málokdo udržel smíchy, Tereze Dvořákové,

aby co nejčastěji dosahovala s krví o závod onoho stoprocentního štěstí, a přát také Kateřině Heřmanové stejnou životní odvalu, s jakou ve své povídce *Poněkud netypická lovestory* vylíčila osudy homosexuálního páru.

Dílna C byla zahájena, zakončena a proložena kytarou a zpěvem lektorek-pisničkářek Ivany Velčovské a Barbory Celé a výkladem garanta Tomáše Koloce o pradávném propojení poezie a hudby, což si účastníci mohli vyzkoušet v praktických cvičeních. Domů odcházeli s celkovým i individuálním seznamem četby a s domácím úkolem vytvořit autorskou píseň a přednést úvahu na téma „Podobnost mého života a díla s životem a dílem mého oblíbeného literáta“. (Sázky lektorů, kdo z účastníků si zvolí jakého klasika, byly téměř bezchybné.) Na druhém setkání se se svou troškou do mlýna snažili přijít i účastníci a předvést své písně a zamyšlení nad svými literárními vzory. Odpoledne se dostavil host, dr. Jan Čulík, šéfredaktor Britských listů, který nejprve vyhodil celou koncepci dílny do povětří, poté přednesl pro účastníky všech žánrů přednášku na téma *Obraz české literatury ve světě*. Třetí a čtvrté setkání proběhlo v již fixní sestavě: jiskřivý dekadentní lyrik Kamil, citlivá ženská básnířka Nikol, dvojjazyčná básnířka a překladatelka Lucie a přírodní talent Kateřina. V červnu tým v obvyklém kruhu vyslechl, zhlédl a zhodnotil domácí úkoly (haiku a kaligram na daná témata) a ukázky ze sebrané tvorby svých kolegů. Závěrečným výstupem dílny bylo vytvoření kolektivního sonetu, načež garant Tomáš rozdal přítomným k podpisu přihlášky do Spolku přátel krásného slova. Podepsali všichni.

Na úspěšné absolventy Škrabodílen ještě čeká v říjnu v sále SVK HK slavnostní prezentace jejich tvorby s předáním osvědčení o účasti. Bude nám velkým potěšením setkat se se všemi znovu, ať již v řadách členů Spolku, nebo na stránkách českých periodik, s nimiž byla dovršena jednání o spolupráci. Nejlepší díla budou uveřejněna časopisecky (*Pevnost*, *Kulturní noviny*, *Britské listy*, *časopis Žlutý*). Možná se s některými budete moci seznámit i na stránkách tohoto zpravodaje. Další informace o spolku vč. fotografické dokumentace z dílen jsou zveřejněny na www.spks.info.